

1. ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΚΕΝΕΘ ΡΟΓΚΟΦ

Μέσο: . . . . . ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 24/02/2019 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 24/02/2019

Σελίδα: 1

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΚΕΝΕΘ ΡΟΓΚΟΦ

«Η Ελλάδα πρέπει να ανοικοδομήσει τη μεσαία τάξη»

Εν όψει ελληνικών εκλογών ο καθηγητής του Χάρβαρντ συνιστά στη μελλοντική κυβέρνηση επιτάχυνση των διαρθρωτικών αλλαγών.

ΑΛ. ΚΑΨΥΛΗΣ, ΣΕΛΙΔΕΣ Α18-19

Κένεθ Ρογκόφ

Ο καθηγητής του Χάρβαρντ και πρώην επικεφαλής οικονομολόγος του ΔΝΤ υποστηρίζει ότι η Ελλάδα από την πλευρά της θα έπρεπε στους «ηλιόλουστους καιρούς» να έχει μειώσει δραστικά τα δημοσιονομικά της ελλείμματα και τονίζει ακόμη ότι το «κούρεμα» χρέους του 2012, αν και χρήσιμο, έγινε λίγο καθυστερημένα

«Η Ελλάδα πρέπει να ανοικοδομήσει τη μεσαία τάξη»

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΗΝ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟ ΚΑΨΥΛΗ

«Χώρες που το παρακάνουν με τις ανατροπές των φιλελεύθερων μεταρρυθμίσεων καταφέρνουν να κάψουν μαζί με τα ξερά και τα χλωρά και ρισκάρουν να μπουκ σε έναν μακρύ δρόμο παρακμής».

«Μια πολύ σοβαρότερη ανησυχία συνιστά, κατ' εμέ, το πρόβλημα της παγκόσμιας υπερθέρμανσης, για το οποίο οι ανεπτυγμένες οικονομίες πρέπει να δράσουν αποφασιστικά».

«Το ΔΝΤ έπρεπε να αρνηθεί να χρηματοδοτήσει τα προγράμματα αυτά ενόσω η Βόρεια Ευρώπη δεν συμφωνούσε σε μαζικές διαγραφές χρέους».

Η κρίση έχει κλονίσει τις δημοκρατίες της Δόσης, αλλά οι οικονομικές και κοινωνικές υπεραποδοτήσεις των λαϊκών δεν εγγυώνται παρά τη διαίωξη της παρακμής, σημειώνει σε συνέντευξή του στο «Βήμα» ο καθηγητής του Χάρβαρντ Κένεθ Ρογκόφ. Υπέρμαχος της παγκοσμιοποίησης και των ανοικτών συνόρων, ο αμερικανός οικονομολόγος εμφανίζεται αισιόδοξος για την πορεία της ευρωπαϊκής οικονομίας. Ως πρώην επικεφαλής οικονομολόγος του ΔΝΤ, υπεραμύνεται των συταγών του Ταμείου. Επιμένει όμως ότι αυτό δεν έπρεπε να εμπλακεί στην ελληνική κρίση, εφόσον η ΕΕ δεν συναινούσε σε ένα γενικό «κούρεμα» του ελληνικού χρέους. Εν όψει ελληνικών εκλογών, τέλος, ο Ρογκόφ συνιστά στη νέα κυβέρνηση την επιτάχυνση των διαρθρωτικών αλλαγών, διότι μόνο αυτές θα φέρουν ανάπτυξη. Και η ισχυρή ανάπτυξη αποτελεί μονόδρομο για την ανοικοδόμητη της κατεστραμμένης ελληνικής μεσαίας τάξης που, κατ' αυτόν, πρέπει να είναι και το ζητούμενο...

■ Τα τελευταία χρόνια έχει αλλάξει ο τρόπος που οι άνθρωποι αντιμετωπίζουν τη ζωή. Έχουν χάσει την εμπιστοσύνη τους στους θεσμούς, απορρίπτουν α ρησι τις ελίτ, αμφισβητούν κάθε πολιτική εξουσία, ακόμη κι αν την έχουν εκλέξει οι ίδιοι. Το αποτέλεσμα όλων αυτών είναι η επικράτηση ιδεών και η ανάδειξη ηγετών που μοιάζουν να αναστέλλουν την εξέλικτική πορεία του ανθρώπινου πολιτισμού. Είναι αυτή η τάση αναστρέψιμη;

«Αναμφίβολα, η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση έχει κλονίσει τις δι-

κές δημοκρατίες μέχρι τα θεμέλια και οι κραδασμοί θα συνεχιστούν πιθανότατα για τουλάχιστον μια δεκαετία. Από μια μακροπρόθεσμη προοπτική, το θεμελιώδες πρόβλημα έχει να κάνει με την παρατεταμένη περίοδο επιβράδυνσης της ανάπτυξης, που έχει θέσει εν αμφιβολώ το κλασικό επιχείρημα της αγοράς ότι η πλημμυρίδα, όταν έρχεται, ανεβάσει όλες τις βάρκες. Η παράταση της οικονομικής δυσπραγίας έχει κάνει τους ανθρώπους ανυπόμονους για αλλαγές.

Ταυτόχρονα η όξυνση των ανισοτήτων εντός των χωρών, που τροφοδοτήθηκε από έναν συνδυασμό τεχνολογικών αλλαγών και ανεξέλεγκτης μονοπωλιακής ισχύος των επιχειρήσεων, ενθάρρυνε την αναζήτηση καλύτερων ιδεών για τον διαμοιρασμό της ευημερίας. Η κλασική απάντηση των οικονομολόγων συμπεριλαμβάνει την αύξηση της φορολόγησης των πιο ευκατάστατων ιδιωτών για να χρηματοδοτηθούν επενδύσεις στην υγεία και στην εκπαίδευση και για να αντιμετωπιστεί η φτώχεια. Μεταξύ των οικονομολόγων κερδίζει, επίσης, διαρκώς έδαφος η άποψη ότι ίσως η πλέον αποτελεσματική πολιτική για να τονωθεί η ανάπτυξη και να αμβλυνοθούν οι ανισότητες είναι να γίνουν οι κυβερνήσεις πολύ πιο αυστηρές σε ό,τι αφορά τον έλεγχο των μονοπωλίων, διότι έτσι θα αυξηθεί ο ανταγωνισμός στην αγορά για προϊόντα και εργαζομένους.

Πολλοί λαϊκιστές, ωστόσο, δεν είναι ικανοποιημένοι με την απάντηση αυτή και επιχειρηματολογούν υπέρ της υιοθέτησης μιας πιο «βαριάς» έκδοσης του σοσιαλισμού. Θα υπάρξουν ασφαλώς χώρες που θα δοκιμάσουν την προσέγγισή αυτή. Μπορεί να συμβεί σύντομα στη Βρετανία αν ο Τζέρεμι Κόρμπιν αναλάβει την πρωτοπορία. Και πολλοί κορυφαίοι Δημοκρατικοί υποψήφιοι για την προε-

δρία στις ΗΠΑ το 2020 ενστερνίζονται αυτή την άποψη. Τις τρεις τελευταίες δεκαετίες έχουμε διαπισώσει, όμως, ότι χώρες που το παρακάνουν με τις ανατροπές των φιλελεύθερων μεταρρυθμίσεων καταφέρνουν να κάψουν μαζί με τα ξερά και τα χλωρά και ρισκάρουν να μπουκ σε έναν μακρύ δρόμο παρακμής.

Μια τελευταία επισήμανση: η ποίηση των λαϊκιστών περί έξαρσης των ανισοτήτων αγνοεί το γεγονός ότι, βάσει πολλών μετρήσεων, η κατανομή των εισοδημάτων σε παγκόσμιο επίπεδο έχει βελτιωθεί σε τεράστιο βαθμό τις τελευταίες τέσσερις δεκαετίες. Και μόνο η άνοδος της Κίνας και της Ινδίας έβγαλε εκατοντάδες εκατομμύρια ανθρώπους από μια κατάσταση απελπιστικής φτώχειας. Ετσι, αυτό που λένε ότι οι ευρωπαίοι και οι αμερικανοί ηγέτες έχουν ηθική υποχρέωση να περιορίσουν το εμπόριο προκειμένου να βελτιώσουν την κατανομή των εισοδημάτων, αξιολογούν σωτηρώως ως απολύτως αδιάφορη την ευημερία ενός μεγάλου μέρους της ανθρωπότητας».

Ο κινέζος ασθενής

■ Διεθνείς οργανισμοί, επιφανείς οικονομολόγοι, ακόμη και κυβερνήσεις προβλέπουν επιβράδυνση της παγκόσμιας ανάπτυξης. Βρισκόμαστε στην αρχή ενός νέου καθοδικού κύκλου της διεθνούς οικονομίας; Ακόμη χειρότερα, είμαστε στην απαρχή μιας νέας παγκόσμιας ύφεσης;

«Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο προβλέπει μια μικρή επιβράδυνση της παγκόσμιας ανάπτυξης, ωστόσο νομίζω ότι οι προβλέψεις του είναι πολύ αισιόδοξες σε ό,τι αφορά την Κίνα. Κατά την άποψή μου η απόλυτη συγκέντρωση της ερευνητικής προσπάθειας που παρατηρείται τα τελευταία χρόνια στην Κίνα δεν συνάδει καθόλου με την ανάγκη της χώρας να μετατραπεί

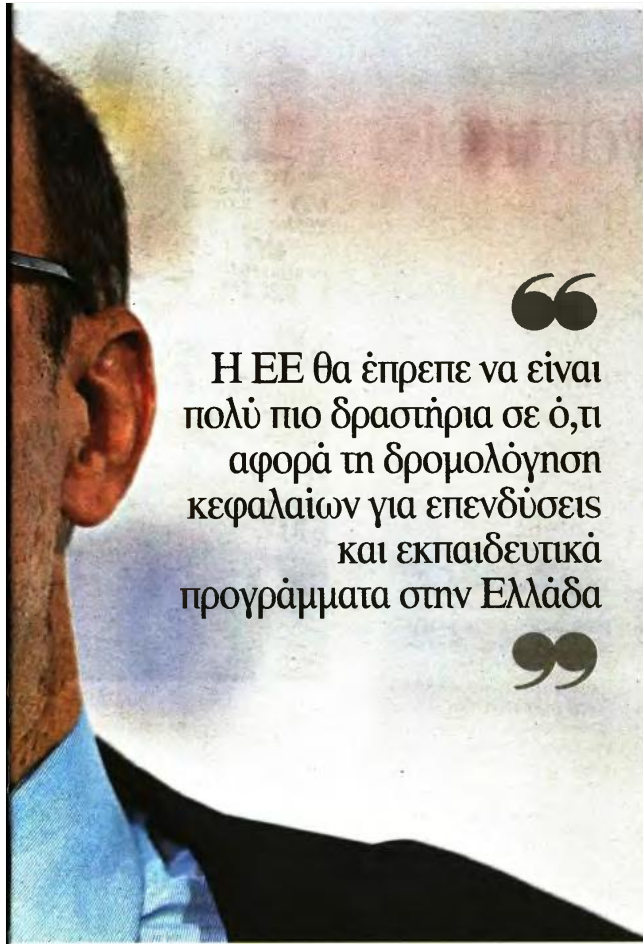
από μια οικονομία που εξαρτάται από τις επενδύσεις στα ακίνητα και από τις εξαγωγές σε μια πιο αποκεντρωμένη, καταναλωτική οικονομία. Ακόμη και αν η Κίνα καταφέρει να προσγειώσει ομαλά την οικονομία της, η τάση είναι σαφώς πτωτική και η όλη διαδικασία θα μοιάζει σαν μια ομαλή προσέγγιση σε ένα χαμηλότερο οικονομικό επίπεδο.

Για την Ευρώπη είμαι αισιόδοξος, εν μέρει επειδή οι χώρες της Βόρειας Ευρώπης, και ιδιαίτερα η Γερμανία, διαθέτουν μια τεράστια ικανότητα δημοσιονομικών παρεμβάσεων. Εξάλλου οι επιπτώσεις της χρηματοπιστωτικής κρίσης άρχισαν να εξασθενούν - η έρευνά μου με την Κάρμεν Ράινχαρτ έδειξε ότι οι περίοδοι ανάκαμψης διαρκούν συχνά 8 με 10 έτη.

Από την άλλη πλευρά, έχω μιλήσει για βραχυπρόθεσμες κυκλικές κινήσεις στην αναπτυξιακή διαδικασία. Μακροπρόθεσμα έχω την ισχυρή υποψία ότι οι απαισιόδοχοι για τις προοπτικές της ανάπτυξης υποεκτιμούν πολύ τις επιπτώσεις της τεχνητής νοσηρότητας στην αύξηση της παραγωγικότητας, αν όχι στις δεκαετίες αυτή, στην επόμενη. Μια πολύ σοβαρότερη ανησυχία συνιστά, κατ' εμέ, το πρόβλημα της παγκόσμιας υπερθέρμανσης για το οποίο οι ανεπτυγμένες οικονομίες πρέπει να δράσουν αποφασιστικά. Αλλά οποιαδήποτε δράση δεν θα αποφέρει πολλά αν η Ασία συνεχίσει να επενδύει μαζικά στον άνθρακα. Περιττό να πω ότι είναι απίστευτα επικίνδυνη η βλακώδης άποψη του αμερικανού προέδρου Τραμπ ότι η υπερθέρμανση του πλανήτη είναι καθαρή μυθολογία».

■ Την επομένη της χρηματοπιστωτικής κρίσης όλοι αναγνώριζαν την ανάγκη απομόχλευσης της παγκόσμιας οικο-

“
Η ΕΕ θα έπρεπε να είναι πολύ πιο δραστήρια σε ό,τι αφορά τη δρομολόγηση κεφαλαίων για επενδύσεις και εκπαιδευτικά προγράμματα στην Ελλάδα
 ”

ως προτείνει να γίνουν δραστικές διαγραφές χρέους στις χώρες της ευρωπαϊκής περιφέρειας, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας. Αν είχαν γίνει ταχέως γενναϊόδωρα “κουρέματα”, η αναπτυξιακή κρίση στην Ευρώπη θα είχε περιοριστεί και οι βόρειες χώρες θα είχαν βγει ακόμη και κερδοσύνες, παρά το γεγονός ότι θα έπρεπε να ανακεφαλαιοποιήσουν τις τράπεζές τους. Η ιδέα ότι οι περιφερειακές χώρες θα μπορούσαν να ανακάμψουν διατηρώντας υψηλά χρέη ήταν για γέλια. Η ζωή έδειξε ότι το πολύ υψηλό δημόσιο χρέος είναι αλληλένδετο με τους χαμηλούς ρυθμούς ανάπτυξης (ακόμη κι αν διαφωνούν κάποιοι αμερικανοί οικονομολόγοι, που φαίνεται πως πιστεύουν ότι κάθε χώρα είναι σαν τις ΗΠΑ).

Δυστυχώς το ελληνικό “κούρεμα” χρέους του 2012, αν και χρήσιμο, έγινε λίγο καθυστερημένα, αφού πολλές γερμανικές και γαλλικές τράπεζες είχαν προλάβει να ξεφορτωθούν τα ελληνικά ομόλογα. Η Βόρεια Ευρώπη θα έπρεπε να είχε δεχτεί μια πιο ουσιαστική διαδικασία διαγραφής χρέους, έτσι ώστε η Ελλάδα να μπορεί και πάλι να αποκτήσει πρόσβαση στις αγορές”.

Μονόδρομος οι μεταρρυθμίσεις

■ **Πώς μπορεί να τονωθεί η ανάπτυξη μιας οικονομίας όταν επικρατούν συνθήκες δημοσιονομικής λιτότητας και υψηλής ανεργίας**

«Η οδυνηρή απάντηση είναι “μέσω δι-αρθρωτικών μεταρρυθμίσεων”. Ωστόσο, κάτι τέτοιο είναι πολύ δύσκολο να γίνει δίχως ένα αρκούντως υποστηρικτικό μακροοικονομικό περιβάλλον. Αν και οι ευρωπαίοι αξιωματούχοι σχισμένοι να το ακούν και αρνούνται να το παραδεχθούν, το αρχικό λάθος ήταν να φέρουν την Ελλάδα στη ζώνη του ευρώ και να χάσει έτσι η χώρα τη δυνατότητα διαμόρφωσης των επιτοκίων της. Έχοντας κάνει αυτό το λάθος, οι Βορειοευρωπαίοι θα έπρεπε να είχαν συμφιλιωθεί με το ενδεχόμενο να αναλάβουν πολύ ευρύτερες διαγραφές χρέους. Και επίσης θα έπρεπε να είχαν υιοθετήσει ένα σύστημα μεταφοράς κεφαλαίων κατά τους ενάρετους οικονομικούς κύκλους.

Η Ελλάδα από την πλευρά της θα έπρεπε στους “καλούς και ηλιόλουστους καιρούς” να έχει μειώσει δραστικά τα δημοσιονομικά της ελλείμματα. Αυτό έπρεπε να έχουν κάνει οι κυβερνήσεις της. Και επίσης να έχουν θέσει με επιθετικό τρόπο υπό έλεγχο τον δανεισμό του ιδιωτικού τομέα από το εξωτερικό. Οι έγκαιρες και αποφασιστικές διαγραφές χρέους θα είχαν δώσει στους Έλληνες πολιτικούς το περιθώριο να εφορμήσουν μια πιο ήπια λιτότητα και να αποθαρρύνουν τη φυγή των κεφαλαίων. Θα είχαν επίσης αποτρέψει τον γερμανικό μαμμούλα, που έβλεπε την Ελλάδα ως αποδιονομιάζο τράγο για τη μη αντιμετώπιση βαθιά ριζωμένων δια-

ρθρωτικών οικονομικών προβλημάτων.

Εν πάση περιπτώσει, ας αναληφθούν ότι το μεγαλύτερο μέρος της λιτότητας που εφαρμόστηκε στην Ελλάδα τα πρώτα χρόνια της κρίσης είχε να κάνει με τη διευθέτηση πολύ μικρότερων ελλειμμάτων, τόσο δημοσιονομικών όσο και τρεχουσών συναλλαγών. Θα χρειαζόνταν να γίνουν τεράστιες προσαρμογές αν είχε διαγραφεί το 100% του εξωτερικού χρέους. Η άμεση απτία της λιτότητας στις περισσότερες χώρες όπου σοβεί η κρίση δεν είναι η σκληρή πολιτική του ΔΝΤ, αλλά η ξαφνική αποκοπή του ιδιωτικού τομέα από τον δανεισμό. Το γεγονός ότι η Ελλάδα δεν μπορούσε να ρυθμίσει το επιτόκιο του νομίσματός της ήταν επίσης ένας τεράστιος περιορισμός, κάτι που οι χώρες της Λατινικής Αμερικής και της Ασίας που αντιμετώπισαν κρίσεις χρέους τις δεκαετίες του 1980 και του 1990 δεν χρειαζόταν να αντιμετωπίσουν”.

■ **Τον Ιανουάριο του 2013 ο επικεφαλής οικονομολόγος του ΔΝΤ Ολιβιέ Μπίλασορ παραδέχθηκε σε έκθεση του Ταμείου ότι οι πιστωτές της Ελλάδας και της Πορτογαλίας έσφαλαν στους υπολογισμούς τους, χρησιμοποιήσαν λάθος πολλαπλασιαστές. Ήταν αυτό το λάθος αποφασιστικό για τη διαδικασία ανάκαμψης των δύο οικονομιών;**

«Αυτή είναι η τεχνοκρατική εξήγηση του απλού γεγονότος ότι οι προβλέψεις για την ανάπτυξη στα προγράμματα της ΕΕ και του ΔΝΤ ήταν υπερβολικά αισιόδοξες, δεδομένου του χρέους που βάρυνε τις χώρες αυτές. Το ΔΝΤ έπρεπε να αρνηθεί να χρηματοδοτήσει τα προγράμματα αυτά ενόσω η Βόρεια Ευρώπη δεν συμφωνούσε σε μαζικές διαγραφές χρέους”.

■ **Τα τελευταία χρόνια η χρήση του πλαστικού χρήματος έχει αυξηθεί θεαματικά στην Ελλάδα. Αρκεί αυτό για να περιοριστεί κάπως η φοροδιαφυγή που παραδοσιακά ενδημεί στη χώρα;**

«Είναι κρίμα, διότι ακόμη και μικρά βήματα για τη μείωση της χρήσης ρευστών μπορούν να βελτιώσουν σημαντικά τη συλλογή φόρων. Αρκετοί Έλληνες διανομοφωφές γνώμης με πληθυσμό τα τελευταία χρόνια για να μου εκθέσουν ιδέες για δραστικότερο περιορισμό της χρήσης μετρητών στην Ελλάδα, προκειμένου να μειωθεί η φοροδιαφυγή. Δεν χρειάζεται να λάβει κανείς ακραία μέτρα. Στο βιβλίο μου “Η κατάρα των μετρητών”, που εκδόθηκε το 2016, εκθέτω μια σειρά προτάσεων για την αποθάρρυνση της χρήσης μετρητών, στα οποία περιλαμβάνονται η σύνδεση των ταμειακών μηχανών με την Εφορία, η μείωση του ανώτατου ποσού πληρωμών με μετρητά και η κατάργηση χαρτονομισμάτων μεγάλης ονομαστικής αξίας. Δυστυχώς η τελευταία ιδέα απαιτεί τη συναίνεση ολόκληρης της ευρωζώνης, η οποία τουλάχιστον σταμάτησε να τυπώνει χαρτονομίσματα των 500 ευρώ”.

νομίας. Δέκα χρόνια μετά βλέπουμε ότι εκείνο που έγινε είναι το αντίθετο. Η μόχλευση θριαμβεύει και ο κόσμος κολυμπά σε ένα χρέος-ρεκόρ, που έφθασε πέρσι στα 244 τρισ. δολάρια ή στο 318% του παγκόσμιου ΑΕΠ...

«Το βασικό ζήτημα είναι ότι τα μεσοπρόθεσμα και τα μακροπρόθεσμα επιτόκια παγκοσμίως (αποπληθωρισμένα) έχουν υποχωρήσει κάθετα μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση, πολύ περισσότερο από όσο περίμεναν οι αγορές, οι κεντρικές τράπεζες και οι περισσότεροι οικονομολόγοι. Με τα σημερινά επιτόκια που βρίσκονται κοντά σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα – παρόμοια δεν έχουμε δει κατά τις περιόδους οικονομικής επιβράδυνσης των δεκαετιών 1950 και 1960 – οι θεσμικοί και ιδιώτες δανειστές ευλόγως επωφελούνται και οι πιστωτές επίσης ευλόγως τους αφήνουν να εποφεληθούν. Μια σημαντική επιφύλαξη σε αυτό είναι

ότι το υψηλό χρέος συνιστά ακόμη μια μείζονα απειλή αν είναι ως επί το πλείστον βραχυπρόθεσμο, εφόσον ουδείς μπορεί να εγγυηθεί ότι δεν θα αλλάξει η πορεία των επιτοκίων.

Πρέπει να θυμόμαστε ότι η πατωτική τάση των επιτοκίων δεν είχε προσεφληθεί από τις αγορές πριν από επτά ή οκτώ χρόνια και ότι αν ενισχύονταν κατά τον ίδιο βαθμό – κάτι που οι αγορές, οι κεντρικές τράπεζες και το ΔΝΤ αντιμετώπιζαν ως πιθανότητα – ο κόσμος θα ήταν σήμερα πολύ διαφορετικός, με πολλές χώρες να πασχίζουν να διαχειριστούν το χρέος τους”.

■ **Πιστεύετε ότι το ελληνικό χρέος, το οποίο ξεπερνά το 180% του ΑΕΠ, είναι βιώσιμο; Πώς θα μπορούσε να μειωθεί; Πιστεύετε ότι το PSI του 2012 ήταν χρήσιμο;**
 «Το 2010 και το 2011 είχαν μετ’ επιτάσε-

ΠΩΣ ΘΑ ΚΛΕΙΣΟΥΝ ΟΙ ΠΙΑΓΕΣ

Η μεγάλη τραγωδία της ελληνικής κρίσης

■ **Το 2019 είναι χρονιά εκλογών για την Ελλάδα. Ποιο είναι το πρώτο οικονομικό μέτρο που θα προτείνατε στη νέα κυβέρνηση;**

«Η μεγάλη τραγωδία με την ελληνική κρίση χρέους είναι ότι εξάντλησε οικονομικά ένα μεγάλο μέρος της μεσαίας τάξης. Κάποιους φτωχοποίησε, ενώ ώθησε κάποιους άλλους να εγκαταλείψουν τη χώρα. Δεν υπάρχει μαγικός τρόπος για να κλείσει κανείς την πληγή αυτή. Αλλά εκεί πρέπει να εστιάσει την προσοχή της η κυβέρνηση και δεν υπάρχει άλλος τρόπος για να ανοικοδομηθεί η μεσαία τάξη από το να αποκαταστήσει την αναπτυξιακή διαδι-

κασία. Και με δεδομένα το πολύ περιορισμένο δημοσιονομικό περιθώριο και τα σταθερά επιτόκια, δεν υπάρχει άλλος τρόπος για να πετύχει την οικονομική ανάπτυξη πέρα από την εφαρμογή διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων του τύπου που το ΔΝΤ και η ΕΕ προωθούν.

Από την πλευρά της η ΕΕ θα έπρεπε να είναι πολύ πιο δραστήρια σε ό,τι αφορά τη δρομολόγηση κεφαλαίων για επενδύσεις και εκπαιδευτικά προγράμματα στην Ελλάδα, ακόμα και αν η Γερμανία και η Γαλλία πρέπει να αυξήσουν τα ελλείματά τους για να τα χρηματοδοτήσουν. Διαφορετικά, με τον έναν ή τον άλλον τρόπο, η Ελλάδα

είτε θα καταλήξει να φύγει από το ευρώ είτε θα αναγκαστεί να εφαρμόσει ασφυκτικούς ελέγχους κεφαλαίων, κάτι που λίγο ως πολύ ισοδυναμεί με το ίδιο πράγμα...».

● **Ο καθηγητής Κένεθ Ρογκόφ επρόκειτο να είναι ένας εκ των κεντρικών ομιλητών στο εφετινό 4ο Οικονομικό Φόρουμ των Δελφών, που θα διοργανωθεί από τις 28 Φεβρουαρίου έως τις 3 Μαρτίου 2019 στο Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο των Δελφών με θέμα «Ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς». Για οικογενειακούς λόγους ο αμερικανός καθηγητής δεν θα ταξιδεύει στην Ελλάδα.**